

A hosszútávúszó

GROSZ Joseph

magányossága

Milyen fordító Joseph Grosz, a nyolcvanegy éves oregoni farmer: a kérdésre az válaszolhat igazságosan, aki a magyar és az angol nyelvet egyforma tökéletességgel beszéli, s mindkét nyelvterület költészetét egyformán jól ismeri. Aki viszont, mint én, évtizedek óta gyakorolja az egyiket s reménytelenül próbálkozik a másikkal, csak arra iratkozhat föl, hogy érdeklődéssel kíséri egy elszánt ember magányos vállalkozását. Mert Joseph Grosz egy-egy verssorral fejest ugrik az emléknyi óceánba; sikerült mondatait egyedül úsztatja partra, hibás megoldásaival magára marad.

A Joseph Grosz-W. Arthur Boggs-féle Hungarian Anthology fordítási hibái hézagos nyelvtudással is észrevehetők s egy harmadik kiadásban nyilván könnyen javíthatók volnának.

Joseph Grosz angol szókincsén a századelő magyar szóhasználata sugárzik át: nyelvünk tapintható közelmúltja, angol kövületben. Az Ady-sor: *Ezert minden: önkínzás, ének*, angolul így hangzik: *Therefore my song and lamentation*. Az önkínzásnál a síránkozás sokkal régebbi szórétgeből való. *Weöres Valse triste-jének* elnyújtott léptei letorpannak angolul: *Hűvös és öreg az este. / Remeg a venyige teste — The evening's getting cold and old / Vine-branches eremle and infold*. De korrigálható volna a Radnóti-Razglednicák egyébként sikeres angol változatának szívszorító tévedése is: a század bűzös, vad csomókban áll — *the century is in a filthy throng* — a fordító nem katonai csapatrestre, évszázadra gondolt. S a József Attila-vers, a Thomas Mann üdvözlése félreértett

Magyar Hírek

zárósora: *fehérek közt egy európai* — *in Budapest* — *the Western atmosphere* világosan jelzi, hogy Joseph Grosz nem volt Magyarországon a háborút megelőző években, s az Atlanti- és a Csendes-óceán közt a „fehér” és az „európai” egészen mást jelent, mint itthon. Ilyenkor kell a fordító munkára, mint szimptomára figyelni.

Annál inkább, mert az antológia bővelkedik nagyon jó megoldásokban. Ady istenes verseinek angol zslotársága: *Am csók-ostorod / Legfjőbb ostor ostromaid között* — *The kiss lash is The sorest lash among your lashes, Lord*; Vajda szinte lefordíthatatlan Gína-versében — az elcsúszott értelmezés ellenére is — a pontos látvány: *Múlt ifjúság tündér taván / Hattyú képed fölmerül* — *On bygone childhood's fairy-lake* /

Your swanlike picture starts to spark; Kosztolányi kisgyermekpanaszában a kitűnően megválasztott ige: *Mint aki a sínek közé esett* — *Like one who tumbles down between the rails* — mindez a fordító képességén túl valami egyebet is megmutat.

Talán azt, hogy a távollét néha segíthet a kapaszkodásban. Másként nem kopogna át Petöfi eredeti ritmusa olyan hihetetlenül az angol szövegen: *Még nyílnak a völgyben a kerti virágok* — *The valley and garden still Bloom with their flowers* —, és nem csukladozna Juhász Gyula angolul is úgy, ahogy egy öregember hangja a portlandi telefonban: *egy tavaszról, mely messze, mint az ég* — *out of a spring as distant as the sky*.

Gergely Ágnes

